

али II Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 14 черв. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.], 89–95.

2. Мельничук М. М. (2022). Актуальність нейропсихологічного підходу психолога у проектуванні життєвого простору дошкільника. *Синергетичний підхід до проектування життєвого простору особистості : зб. наук. матеріалів II Міжнарод. наук.-практ. конф. (28-29 квітня 2022 р., м. Полтава)*, 153–156.

3. Смоляк В., & Турубарова А. (2024). Нейропсихологічний статус старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення III рівня. *Перспективи та інновації науки*, 3(37), 974–982.

4. Тарасун В. В. (2019). Технології ранньої комплексної допомоги дітям переддошкільного віку з особливостями розвитку. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, 38, 150–156.

5. Шевцов А. Г. & Ільїна О. В. (2015). Нейропсихологічний підхід у корекції розвитку дітей з психічними порушеннями. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 5*, 347–360.

КОЛИШКО РОДІОН

Інститут професійної освіти НАПН України, м. Київ

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ДАНІЇ

Професійна освіта у Данії має тривалу історію, що бере початок з ремісничих гільдій та майстерень. Упродовж XX століття система зазнала модернізації, зокрема через індустріалізацію та потребу в кваліфікованих кадрах. Важливим етапом стала реформа 2000 року, яка інтегрувала професійну та безперервну освіту, створивши прозору систему для дорослих (Danish Ministry of Education, 2008). У 2006 році уряд ухвалив Стратегію навчання впродовж життя, що закріпила принцип безперервного підвищення кваліфікації як відповідь на виклики глобалізації (Cedefop, 2024). У 2015 році було прийнято Закон про професійну освіту для дорослих (EUV), який запровадив індивідуальні освітні плани на основі оцінки компетентностей. Цей підхід дозволив адаптувати навчання до потреб конкретного учня, враховуючи його попередній досвід та кваліфікації (UNESCO Institute for Lifelong Learning, n.d.).

Система професійної освіти Данії базується на дуальній моделі, що поєднує теоретичне навчання у професійних школах із практикою на підприємствах. При цьому періоди теоретичного і практичного навчання розподіляються у пропорції 1/3 до 2/3 на користь практичного навчання на виробництві (Радкевич В.О., 2015). Освітні траєкторії є гнучкими, адаптованими до віку, досвіду та потреб учнів. Важливу роль відіграє соціальне партнерство: роботодавці, профспілки та держава спільно формують зміст програм, визначають стандарти якості та беруть участь у стратегічному плануванні (Cedefop, 2024).

Данська Національна рамка кваліфікацій (DNQF) охоплює всі рівні освіти, забезпечуючи узгодженість між секторами та прозорість кваліфікацій. Особливістю системи є визнання неформального та інформального навчання (RVA), що дозволяє враховувати попередній досвід учня при формуванні індивідуального плану навчання (UNESCO Institute for Lifelong Learning, n.d.).

Особливістю професійної освіти Данії може вважатися фіксована структура типів закладів професійної освіти – коледжів: сільськогосподарські; комерційні; коледжі соціального захисту та коледжі з охорони здоров'я; технічні коледжі; коледжі змішаного типу (Радкевич В.О., 2015).

Законодавче забезпечення якості професійної освіти у Данії реалізується через низку нормативних актів та інституцій. Центральним органом зовнішнього оцінювання є Данський інститут оцінювання (EVA), діяльність якого регулюється відповідним законом (Eurydice, n.d.). Як зазначено на офіційному сайті EVA (Danish Evaluation Institute, n.d) Данський інститут оцінювання був заснований у 1999 році як незалежна державна установа відповідно до Закону про оцінювання освіти в Данії. Його створення стало частиною ширшої стратегії модернізації освітньої політики, спрямованої на підвищення прозорості, ефективності та якості освітніх послуг.

EVA виконує функції центрального органу зовнішнього оцінювання освіти Данії, оскільки має законодавчо закріплений мандат на проведення систематичних оцінок усіх рівнів освіти – від дошкільної до вищої та професійної. Інститут здійснює незалежний аналіз, моніторинг та публікацію результатів, що забезпечує об'єктивність і довіру з боку держави, освітніх закладів і громадськості. Його діяльність охоплює як інституційне оцінювання, так і оцінку окремих програм, включаючи професійну освіту (VET), що робить EVA ключовим елементом національної системи забезпечення якості професійної освіти (Danish Evaluation Institute, n.d.).

Акредитацію програм здійснює Данська акредитаційна установа, що функціонує на основі Акредитаційного акту (Accreditation Act, 2013). Закон про професійну освіту (VET Act, 2000) встановлює вимоги до змісту програм, кваліфікацій, практичного навчання та участі роботодавців (Danish Ministry of Education, 2008). Данська акредитаційна установа здійснює акредитацію програм професійної освіти

через незалежну експертну оцінку, що базується на законодавчо визначених критеріях якості, релевантності та внутрішнього забезпечення якості (Danmarks Akkrediteringsinstitution, n.d.)

Закон про професійну освіту для дорослих (EUV Act, 2015) закріплює принципи індивідуального планування навчання на основі оцінки компетентностей. EUV Act є інтегрованою частиною загальної системи професійної освіти (VET), але спеціально адаптованою для осіб віком від 25 років, які вже мають певний професійний досвід або попередню освіту. Програми EUV реалізуються в тих самих професійних школах, що й базова професійна освіта для молоді, вони мають однакові стандарти якості, кваліфікаційні рівні та структуру, але адаптовані до потреб дорослих учнів (UNESCO Institute for Lifelong Learning, n.d.).

На рівні ЄС Данія імплементує положення Європейської рамки забезпечення якості в професійній освіті (EQAVET), а також використовує методологію Common Quality Assurance Framework (CQAF), що базується на принципах циклічності, прозорості та участі стейкхолдерів (Cedefop, 2024).

Таким чином, законодавче забезпечення якості професійної освіти у Данії є багаторівневим, інституційно стабільним та інтегрованим у європейський контекст, що дозволяє ефективно реагувати на виклики ринку праці та потреби громадян у навчанні протягом життя.

Література

1. Cedefop. (2024). *Vocational education and training in Denmark: Policy brief*. European Centre for the Development of Vocational Training. <https://surl.li/eulyqq>
2. Danish Ministry of Education. (2008). *The Danish approach to quality in vocational education and training*. <https://surl.li/pgqqmd>
3. Danmarks Akkrediteringsinstitution. (n.d.). *Accreditation in Denmark*. <https://surl.li/fmwzot>
4. Eurydice. (n.d.). *Quality assurance in adult education and training – Denmark*. European Commission. <https://surl.li/uigbqm>
5. Radkewich, V.O. (2015). *Professional education and training in Denmark*. Institute of Vocational Education.
6. UNESCO Institute for Lifelong Learning. (n.d.). *Recognition, validation and accreditation in Denmark*. <https://surl.li/fyumlg>

КРАВЕЦЬ СВІТЛАНА

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ПАРТНЕРСЬКИЙ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Перспективи розширення автономії закладів професійної освіти, що закладені у змісті сучасного Закону України «Про професійну освіту», сприятимуть самостійному прийняттю управлінських рішень щодо формування та ефективного функціонування внутрішньої системи забезпечення якості у закладах професійної освіти (далі – ЗПО) з урахуванням особливостей регіонального ринку праці та для швидкої адаптації освітніх послуг до потреб споживачів у регіоні.

У цьому контексті регіональний підхід до формування внутрішньої системи забезпечення якості у ЗПО передбачає аналіз соціально-економічного стану регіону, залученість місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти, керівників ЗПО, представників бізнесу до формування стратегій, моніторингу показників розвитку регіону з урахуванням інноваційних підходів у реалізації освітньої політики на національному рівні. Застосування регіонального підходу до забезпечення якості професійної освіти в умовах децентралізації та розширення автономії ЗПО ґрунтується на дотриманні принципів розвитку та функціонування систем, а саме: цілісності (зміни елементів системи зумовлюють видозміну інших підсистем), ідентифікованості (специфічні особливості підсистем, що сприяють функціонуванню цілісної системи); відкритості (вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на етапах функціонування системи); гнучкості (оперативне реагування на зміни), динамізму (безперервний інноваційний розвиток та удосконалення системи) тощо.

Питання формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти конкретизовані наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», у яких зазначено, що «внутрішня система забезпечення якості – це сукупність умов, процедур і заходів, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів освітнього процесу, формування ключових і професійних компетентностей здобувачів освіти, сприяють всебічному розвитку їх особистості» (Міністерство освіти і